

УДК 378.011.3 – 051: 796

Ячнюк І.О., Ячнюк Ю.Б., Ячнюк М.Ю.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією з найбільш актуальних проблем сучасної системи освіти є створення умов для становлення, розвитку та самореалізації кожного вчителя. Цієї мети можна досягти при умові організації навчально-виховного процесу з урахуванням сучасних досягнень науки, формування у майбутніх фахівців з фізичної культури навичок до самоосвіти, самореалізації, та розвитку творчих здібностей.

Метою вищої освіти є всебічна підготовка фахівця як особистості та найвищої цінності суспільства, розкриття її талантів. Процес навчання у вищих навчальних закладах є важливим чинником у розвитку особистості, оскільки події, що відбуваються за цей час, роблять вплив на всю подальшу професійну діяльність молодшої людини. Час його навчання співпадає із перехідним періодом вікових змін, зміною життєвих стереотипів, цінностей і соціального статусу особистості.

У зв'язку з цим перед вищими навчальними закладами постає завдання щодо підготовки студентів до професійної діяльності, яка спрямована на усвідомлення ними соціальної значимості цієї діяльності, на формування у них системи наукових знань необхідних до майбутньої професійної діяльності.

Сучасні науковці стверджують, що майбутні педагоги ще в стінах вищого навчального закладу повинні формувати свою професійну майстерність та здійснювати роботу щодо самовдосконалення.

Ключові слова: професійна майстерність, вчитель, професійно-особистісне становлення.

Постановка проблеми. Глобальні зміни у сучасному суспільстві, реформування системи вищої освіти України вимагають приділення особливої уваги до професійного навчання. Зміст та організація професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури в вищих навчальних закладах базуються на засадах Законів України "Про освіту", "Про вищу освіту", Державної програми розвитку фізичної культури й спорту, рекомендаціях ЮНЕСКО, які наголошують на необхідності фундаменталізації, неперервності, диверсифікації та гнучкості, прогностичності, доступності, відкритості, гуманістичної спрямованості фізкультурної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про активізацію інтересу вітчизняних дослідників до проблем підготовки вчителів фізичної культури. Слід зазначити, що у нашій країні значний вклад у розробку теоретичних і методологічних основ професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту зробили такі вітчизняні вчені: Л.В. Безкоровайна, Е.С. Вільчковський, С.С. Єрмаков, В.М. Платонов, Л.П. Сущенко, Б.М. Шиян. Очевидною є необхідність посилення акцентів у концептуальних засадах професійної підготовки фахівців фізичної культури й спорту в напрямі забезпечення їх якісною освітою, адекватною сучасним потребам.

Виклад основного матеріалу. Однією з найбільш актуальних проблем сучасної педагогічної теорії і практики є становлення нового вчителя, який має відзначитися високим професіоналізмом, широкою культурою, моральними цінностями. Відповідно до Закону України "Про вищу освіту" основною метою вищої школи є якісна підготовка майбутніх фахівців до професійної діяльності в різних галузях народного господарства, науки та культури [1].

Сучасний процес входження України до європейського освітнього і наукового простору пов'язаний із зростанням вимог до рівня професійної компетентності майбутніх фахівців. Досліджуючи сутність поняття "професійна підготовка", Л. П. Сущенко зазначає, що "у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту особистісний підхід доцільно розглядати як один із важливих наукових принципів, що забезпечує розуміння, пізнання, розвиток та самореалізацію особистості майбутнього фахівця в її цілісності та гармонійності" [3с.21].

Тому сучасна освіта зорієнтована на підготовку не просто високоосвіченого фахівця, а спеціаліста із творчим мисленням, який прагне відповідально ставитись до своєї праці. Так як зазначає Г.М. Шамардіна, "в системі вищої фізкультурної освіти здійснюється перехід від традиційного досвіду (у

вигляді розвитку рухових фізичних якостей, умінь і навичок) до освоєння і створення людиною різноманітних духовних цінностей фізичної культури (культури мислення, уяви, почуття художнього образу) стосовно розвитку її тілесності як фундаменту культури людини, яка повинна свідомо діяти" [4, с.102].

Потреба в такому вчителіві зумовлена необхідністю реалізації державних програм щодо модернізації вітчизняної освіти загалом і проведення результативної навчально-виховної роботи зі студентами зокрема. Як зазначає І.А. Зюзін: "Освіта як спосіб відтворення людини в культурі передбачає не лише засвоєння дидактики перетвореного соціального досвіду "сталого культури" і розвиток особистості на цій основі, але й створення образу світу і свого образу в цьому світу" [2].

Професійна підготовка студента вимагає засвоєння не стільки знань як таких, скільки оволодіння технологіями їх набуття, що дає змогу майбутньому фахівцю увійти в життя повноправним фахівцем професіоналом. Зміст, форми та методи професійної підготовки студентів повинні визначати такі базові принципи як координація розвитку освіти, постійне використання нових програм, перебудова системи підготовки фахівців у залежності від соціальних потреб та тенденції розвитку освіти у регіоні.

Проаналізувавши завдання висвітлених у "Державній програмі розвитку фізичної культури і спорту" вищі навчальні заклади, які здійснюють підготовку фахівців за напрямом "Фізичне виховання" повинні будувати освітню діяльність з урахуванням сучасних вимог та приведення змісту навчальних програм дисциплін до нової концепції державної фізкультурно-спортивної політики України та вимог інтеграції до освітнього європейського простору, модернізація процесу підготовки фахівців, використання інноваційних технологій у процесі підготовки та їхніх зв'язків з пріоритетними напрямками досліджень у сфері фізичної культури і спорту. В зв'язку з вимогами сьогодення професійна підготовка майбутніх фахівців повинна носити випереджувальний характер та їх оперативного реагування на потреби суспільної і виробничої практики. Тому виникає потреба в постійному оновленні змісту вищої професійної освіти, забезпечення варіативності і гнучкості навчальних планів і програм.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича створює необхідні умови для одержання якісної освіти та визначає основні професійні компетенції, якими повинні володіти випускники:

- соціально-особистісні (формування соціальної свідомості, стійкого світогляду, здатність до здорового способу життя);

- професійні (знання основних напрямків розвитку галузі фізичного виховання і спорту, знання методичних матеріалів з питань фізкультурно-оздоровчої роботи, форми і методи її організації, здатність використовувати знання, уміння й навички у галузі фізичного виховання).

Основним нормативним документом, що визначає організацію навчального процесу в рамках освітньо-кваліфікаційної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання, є навчальні плани – нормативний документ вищого навчального закладу, який складається на підставі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки фахівців і визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми та засоби проведення поточного і підсумкового контролю.

Професійна підготовка фахівців напряму "Фізичне виховання" в Чернівецькому національному університеті (на основі аналізу навчальних програм), складається з трьох взаємообумовлених циклів: циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки, циклу природничонаукової підготовки та циклу професійної та практичної підготовки.

Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, є важливим фактором стимулювання ефективності роботи викладача і студента, збільшення часу їх безпосереднього спілкування у процесі навчання.

З метою забезпечення активізації та ефективності самостійної роботи студентів для вивчення навчальних дисциплін, які входять до циклу професійної та практичної підготовки, розроблено інтерактивний методичний комплекс, який подається студентам в електронному варіанті на Інтернет сторінки дистанційного навчання ЧНУ.

Структура комплексу включає – програму дисципліни, лекційний курс, практичні заняття, модулі перевірки знань, індивідуальні завдання, терміни і поняття, які повинні засвоїти студенти у процесі вивчення дисциплін. Список рекомендованої літератури, тести для самоконтролю, контрольні питання до заліку та іспиту.

Опитування, проведене серед студентів III курсу ЧНУ після вивчення ними навчальних дисциплін які складають цикл професійної підготовки показало, що найбільш необхідними для своєї майбутньої педагогічної діяльності вони вважають знання, які отримали на практичних заняттях – 49,7%, 25% респондентів віддають перевагу знанням отриманих на лекційних заняттях.

Аналіз відповідей опитуваних студентів про те, чи глибоко і на сучасному рівні надається професійна інформація на лекційних та практичних заняттях, більше 79% респондентів дали позитивну відповідь.

Перехід на нову систему навчання і застосування інноваційних технологій має забезпечити високу якість підготовки майбутніх фахівців фізичної культури. Ефективність навчального процесу може бути підвищена за умов комплексного удосконалення форм і методів навчального процесу: впровадження мультимедійних технологій, комп'ютерних презентації для лекційних занять, інформаційно-комунікаційних технологій – в методику проведення практичних занять, ілюстрованих навчальних посібників з інтерактивними елементами – в самостійну підготовку студентів до практичних занять.

Підготовка майбутніх фахівців повинна бути спрямована на формування здатності до самостійної діяльності на всіх етапах процесу навчання: під час аудиторних занять, в поза аудиторний час, коли студент готується до практичних, семінарських занять, працює над написанням курсових проектів з різними літературними джерелами інформації.

Виходячи із вищесказаного необхідно постійно шукати найбільш досконалих шляхів організації неперервності в системі післядипломної освіти та підвищенні рівня ефективності навчального процесу, який сприятиме професійному розвитку педагогічних працівників.

Висновки. На основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури та результатів аналізу анкетування проведеного серед студентів ЧНУ щодо з'ясування підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання до професійної діяльності, слід зазначити на необхідності формування у майбутніх спеціалістів професійної готовності до майбутньої діяльності.

Проблема становлення молодого викладача як професіонала досить багатоаспектна й потребує подальших досліджень, щодо аспектів професійної підготовки майбутніх фахівців галузі фізичного виховання та спорту.

Використані джерела

1. Закон України "Про вищу освіту" / Основні чинні кодекси і закони України. – К., 2003. – 976с.
2. Зюзін І.А. Сучасні технології професійної підготовки особистості в умовах неперервної освіти // Персонал. – 2000. – №5. – С. 7-14.
3. Сущенко Л.П. Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методологічний аспект) / Сущенко Людмила Петрівна; Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України; Запорізький держ. ун-т. - Запоріжжя : Запорізький держ. ун-т, 2003. – 442 с.: іл.
4. Шамардіна Г. Теорія концепції освітньої сфери фізичної культури / Г. Шамардіна // педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2003№15. – С.101-106.
5. Шиян Б.М. Система підготовки майбутніх учителів до реалізації міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання молодших школярів / Б.М. Шиян, О.Я. Кругляк // Актуальні проблеми фізкультурної освіти в Україні науково-методичний журнал 2 (22) – "Теорія і методика фізичного виховання". – Харків, 2006.

Yachniyk I., Yachniyk Yu., Yachniyk M.

THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN PHYSICAL EDUCATION TO PROFESSIONAL ACTIVITIES

One of the important laws of modern age, characterized by global process is the growing role of education as the basis of social progress. One of the most actual problems of modern education system is to create conditions for the establishment, development and fulfilment of every teacher. This objective could be achieved on the condition of the educational process on the basis of modern science, the formation of future specialists of physical culture skills for self-education, self-development and creativity.

The aim of higher education is the thorough professional preparing as a creative person and the highest values of society, opening her talents. There is a goal in this regard at the universities, of students preparing for professional activities aimed at social awareness of the importance of this activity, the formation of their system of scientific knowledge needed for future professional activities. Preparing of students for professional work is to develop professional creative person on the basis of personality oriented, systematic approach to the process and its training. The formation of general professional culture and creative approach to professional activity, formation of competence, weaponry basic methods, methodology, technologies in sphere of physical education.

Modern scientists argue that future teachers in the walls of the university should form their professional skills and to carry out work of self-improvement.

Key words: *professional advancement, teachers, professional-personality becoming.*

Стаття надійшла до редакції 09.09.2016